CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **E-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2015***

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
EHIP-R0-**100**-2606

DATA: **10 czerwca 2026 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule** z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 37 stron (zadania 1–29). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
4. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Zadanie 1. (0–1)

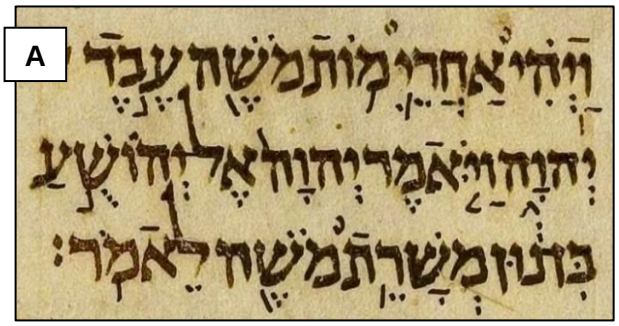
Źródło 1. Fragment starożytnego utworu religijnego

Kiedy Ty świecisz jak Aton za dnia.
Ciemność zostaje wygnana,
Kiedy Ty wysyłasz Twoje promienie;
Oba kraje […] obchodzą codzienny festiwal […].
Barki żeglują tak w górę jak i w dół rzeki.
Każda droga jest otwarta, gdyż Ty zaświtałeś.

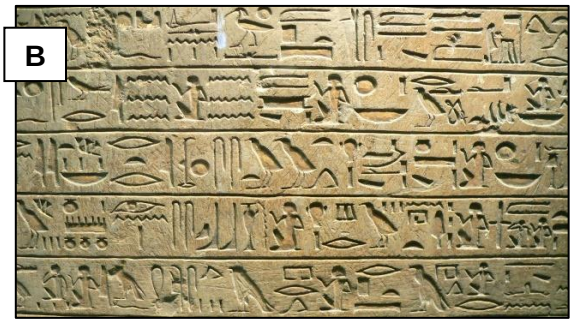
Na podstawie: www.kul.pl

Źródło 2. Fotografie rodzajów pisma

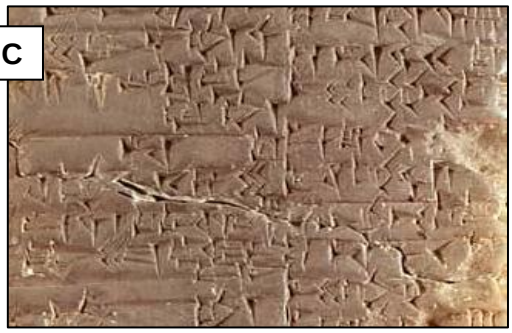
A

B

C

Na podstawie: www.forumzydowpolskichonline.org; www.archeologia.com.pl; www.hdl.loc.gov

Rozstrzygnij, którą literą – A, B, czy C – oznaczono w źródle 2. ilustrację przedstawiającą pismo, jakim pierwotnie został zapisany tekst utworu zacytowanego w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

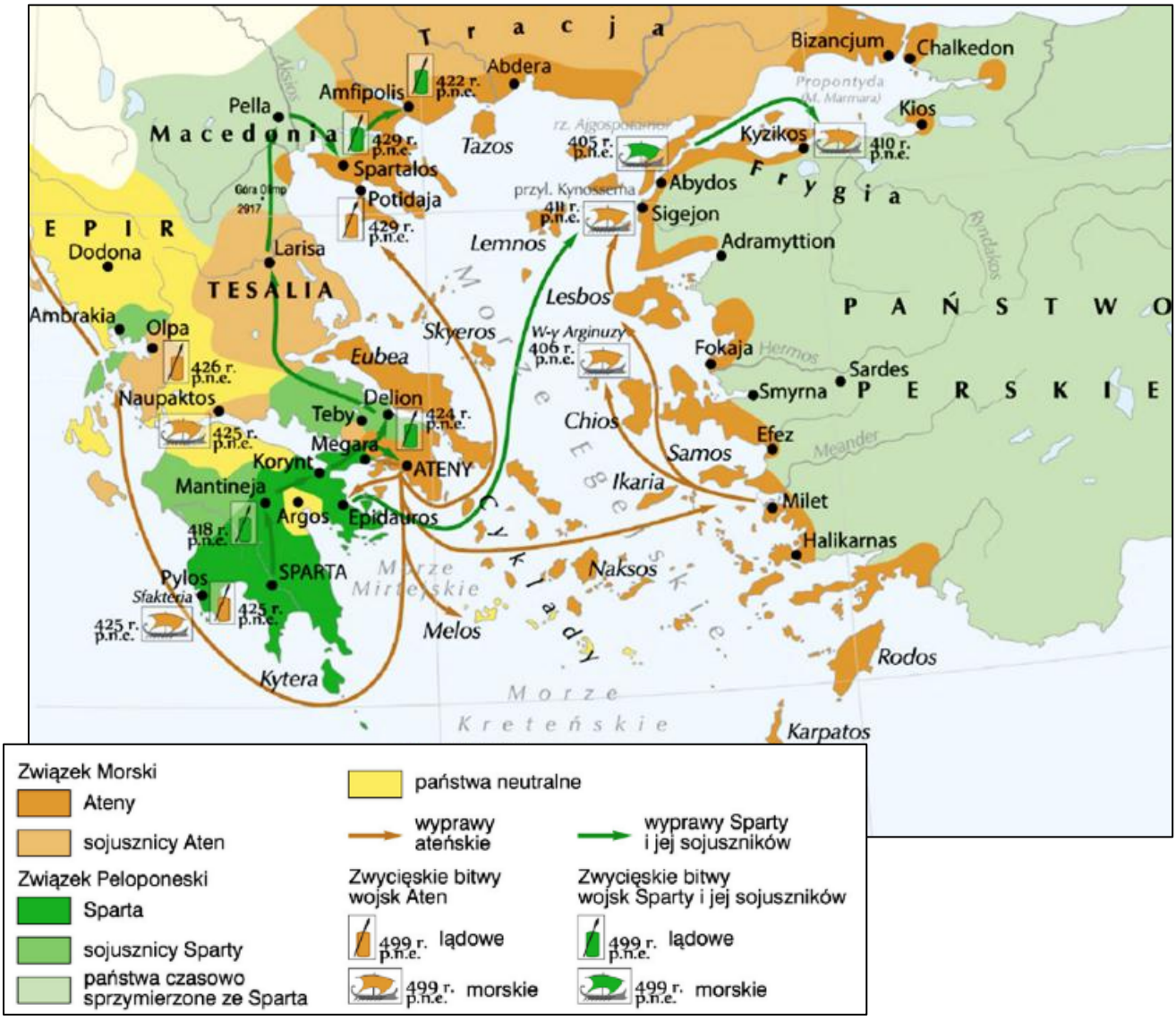
Zadanie 2. (0–1)

Źródło 1. Fragment tekstu starożytnego autora

Ostatnie […] malowidło przedstawia uczestników boju […]. Spośród Beotów Platejczycy oraz oddziały attyckie ruszają do walki przeciw barbarzyńcom. Na tym miejscu obrazu siły bojowe obydwu stron wyglądają na jednakowe. Ale w samym środku bitwy widać barbarzyńców uciekających z pola walki i spychających się nawzajem do błota. Na ostatnim planie obrazu wymalowano jeszcze okręty fenickie i Hellenów mordujących grupę barbarzyńców, którzy wdzierają się na okręty. […] Spośród walczących najlepiej są widoczni na malowidle: Kallimach, który został wybrany na dowódcę jazdy ateńskiej, a spośród strategów – Miltiades.

Pauzaniasz, *Wędrówki po Helladzie. W świątyni i w micie*, Wrocław 1973, s. 70.

Źródło 1. Mapa działań wojennych

Na podstawie: www.zpe.gov.pl

Rozstrzygnij, czy oba źródła dotyczą tej samej wojny toczonej w antycznym świecie greckim. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w obu źródłach.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–1)

Fragmenty tekstów z epoki

Fragment tekstu A: Nigdy przedtem większy tłum złożony z ludzi wszystkich stanów nie odprowadzał na Forum nikogo, jak odprowadzał owego dnia Scypiona w charakterze oskarżonego. On podszedł do mównicy i odezwał się w te słowa: „Trybunowie ludu i wy Kwiryci! Tego samego dnia starłem się w Afryce z Hannibalem i Kartagińczykami i stoczyłem bój pomyślnie. Godzi się w dniu dzisiejszym zaniechać procesów i swarów".

Fragment tekstu B: Pragnąc dobitnie udowodnić, że Antoniusz sprzeniewierzył się obyczajności obywatelskiej, kazał ujawnić i odczytać na zgromadzeniu publicznym testament pozostawiony przez Antoniusza w Rzymie, a włączający między spadkobierców również dzieci zrodzone z Kleopatry.

Fragment tekstu C: Luciusz Tarkwiniusz Superbus, czyli Pyszny, siódmy z królów, zwyciężył Wolsków. Wzburzenie wywołała śmierć Lukrecji, która została zbezczeszczona przez syna Tarkwiniusza i demonstracyjnie popełniła samobójstwo. Z tego powodu Brutus podburzył lud i odebrał Tarkwiniuszowi panowanie. Także wojsko wkrótce Tarkwiniusza opuściło, wobec czego z żoną swą i dziećmi uszedł po 25 latach panowania.

Na podstawie: G. Chomicki, S. Sprawski, *Starożytność* […], Kraków 2001, s. 195;
T. Liwiusz, *Dzieje od założenia miasta Rzymu*, Wrocław 2004, s. 406–408;
G.S. Trankwillus, *Żywoty Cezarów*, Wrocław 1987, s. 82.

Rozstrzygnij, w którym fragmencie tekstu – A, B czy C – opisano wydarzenia chronologicznie najpóźniejsze. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych we wszystkich źródłach.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

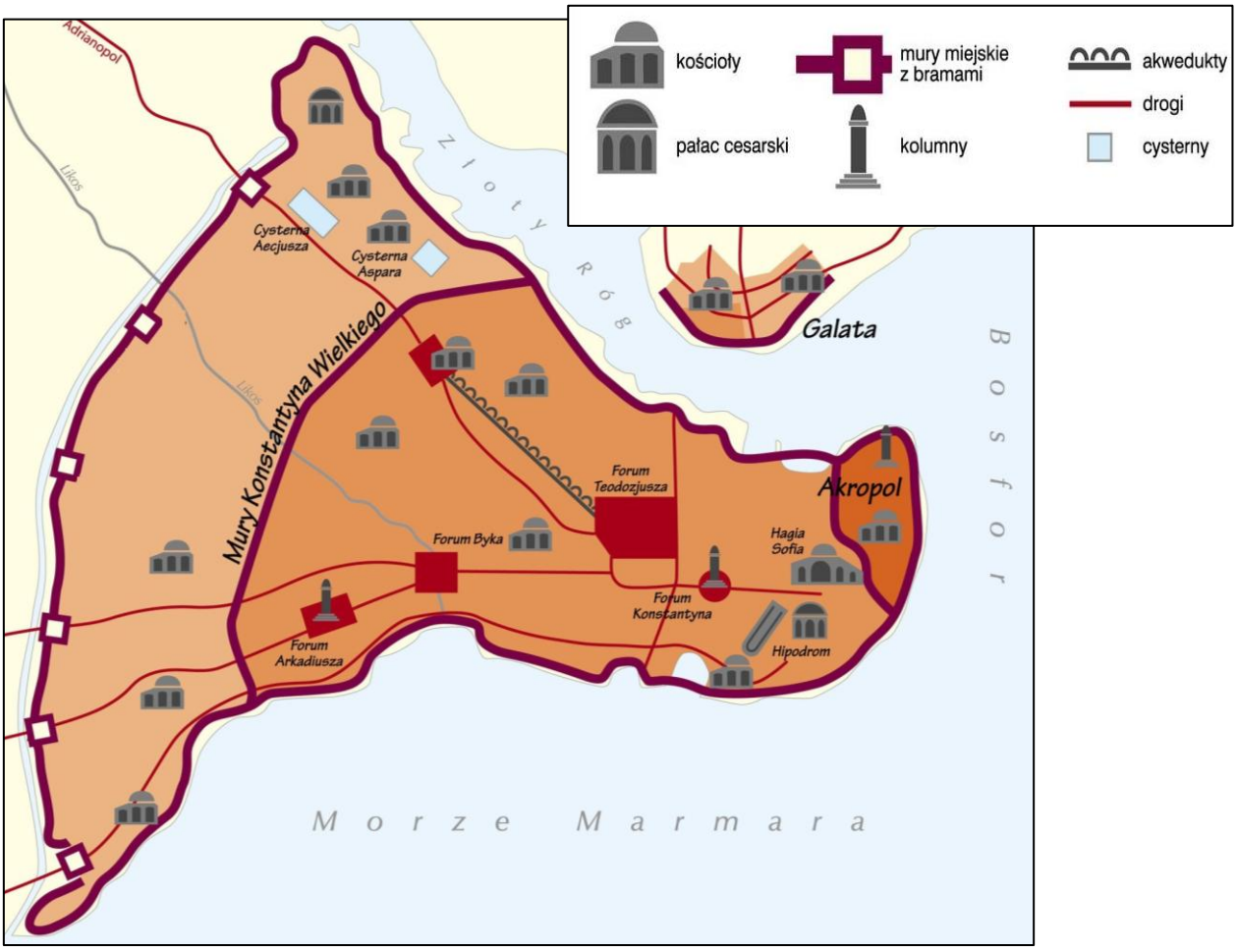
.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1)

Plan Konstantynopola

Na podstawie: www.zpe.gov.pl

Rozstrzygnij, czy plan przedstawia Konstantynopol z okresu przed upadkiem cesarstwa zachodniorzymskiego, czy – po tym upadku. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zamieszczonych na planie.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 5.

Fragmenty tekstów reguł zakonnych

Tekst A: Jako wynagrodzenie za pracę mogą przyjmować rzeczy potrzebne do utrzymania siebie i swoich braci, z wyjątkiem pieniędzy lub rzeczy mających wartość pieniężną, i niech to czynią z pokorą, jak przystoi sługom Bożym zwolennikom najświętszego ubóstwa. I żaden z braci niech nigdy się nie waży głosić kazań do ludu, dopóki go minister generalny nie podda egzaminowi, nie zatwierdzi i nie powierzy mu obowiązku kaznodziejskiego.

Tekst B: Lenistwo jest wrogiem duszy. Dlatego też bracia powinni w pewnych godzinach zajmować się pracą ręczną, a w innych – Bożym czytaniem. Jeżeli konieczność miejscowa lub ubóstwo wymagają, aby bracia sami pracowali przy żniwach, niech się tym nie martwią. Wtedy bowiem są naprawdę mnichami, gdy żyją z pracy rąk własnych jak Ojcowie nasi i Apostołowie.

Tekst C: Ten święty zakon rycerski zasłużył na uświetnienie w postaci chlubnych zakonników, wyznaczonych do różnych godnych zajęć w służbie Boga. Albowiem są rycerze i wojownicy silną ręką niszczący wrogów wiary; są także przyjmujący gości, pielgrzymów i ubogich, ponadto są ci, którzy niosą pomoc chorym w szpitalach.

Tekst D: Ktokolwiek zechce walczyć pod sztandarem krzyża o sprawy Boga i służyć w tym Towarzystwie naszym, które pragniemy zaszczycić imieniem Jezusa, ten niech sobie uświadomi, że staje się częścią społeczności założonej przede wszystkim w tym celu, żeby zabiegała o rozszerzenie wiary przez nauczanie dzieci i ludzi nieuczonych.

Na podstawie: *Wiek V–XV w źródłach* […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2003, s. 117, 136, 165–166.

Zadanie 5.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych..

Regułę zakonu założonego przez św. Franciszka z Asyżu zapisano w

A. tekście A.

B. tekście B.

C. tekście C.

D. tekście D.

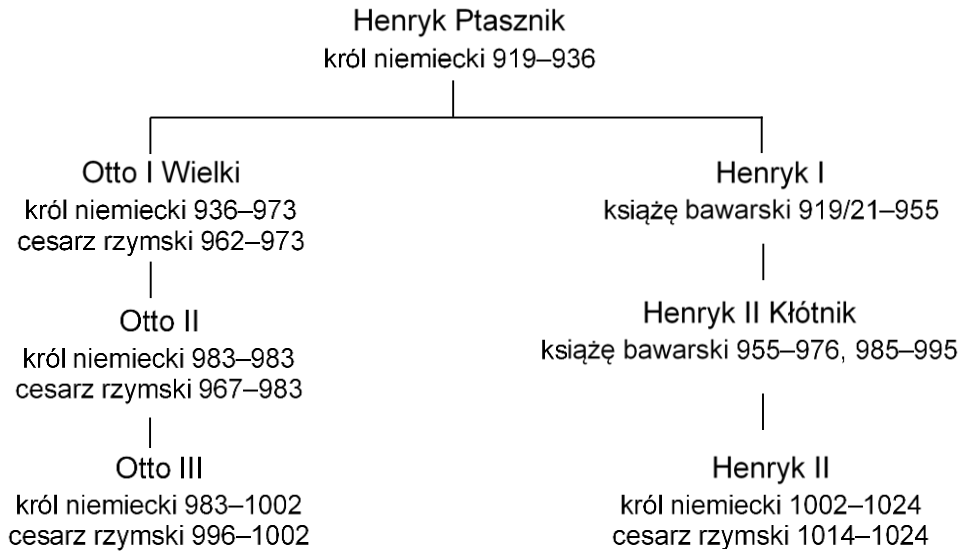
Zadanie 5.2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Autorem zasady *ora et labora* (módl się i pracuj) był założyciel zakonu opisanego w tekście D.	**P**	**F**
Reguła zapisana w tekście C obowiązywała członków zakonu założonego w Ziemi Świętej.	**P**	**F**

Zadanie 6.

Źródło 1. Fragment tablicy genealogicznej

Na podstawie: W. Czapliński, A. Galos, W. Korta, *Historia Niemiec*, Wrocław 1981, s. 780.

Źródło 2. Fragmenty opracowań historycznych

Fragment A: Wychowany przez bizantyńską matkę, proklamuje restaurację Cesarstwa Rzymskiego, *Renovatio Imperii Romanorum*. Jego marzenia zabarwia uniwersalizm. Miniatura przedstawia go na tronie, w majestacie, otrzymującego podarunki z Rzymu, z Germanii, z Galii i ze Słowiańszczyzny (*Sclavinia*). Ale jego postawa w stosunku do sąsiadów wschodnich jest dowodem elastyczności jego koncepcji.

Fragment B: Król Niemiec, wstępując na tron z mocnym postanowieniem utwierdzenia swojej władzy, jako jedyny środek prowadzący do tego celu uzna związanie ze sobą książąt przez uczynienie ich swoimi wasalami. Rozbija ich koalicję, podporządkowuje sobie Lotaryngię, rozstrzyga jako arbiter sprawę tronu Francji, każe się uznać królem Italii i wreszcie, opromieniony chwałą zwycięstw nad Węgrami na Lechowym Polu i nad Słowianami, zostaje koronowany na cesarza u św. Piotra w Rzymie przez papieża Jana XII.

Na podstawie: J. Le Goff, *Kultura średniowiecznej Europy,* Warszawa 1970, s. 60–61;
W. Czapliński, A. Galos, W. Korta, *Historia Niemiec*, Wrocław 1990, s. 84–85.

Zadanie 6.1. (0–1)

Każdemu fragmentowi opracowania ze źródła 2. przyporządkuj odpowiedniego władcę ze źródła 1. Odpowiedzi zapisz poniżej.

Fragment A – .....

Fragment B – .....

Zadanie 6.2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W czasie bitwy pod Cedynią na tronie niemieckim zasiadał ojciec Ottona III.	**P**	**F**
W czasie rządów Henryka II doszło do utworzenia w Polsce biskupstwa w Poznaniu.	**P**	**F**

Zadanie 7. (0–1)

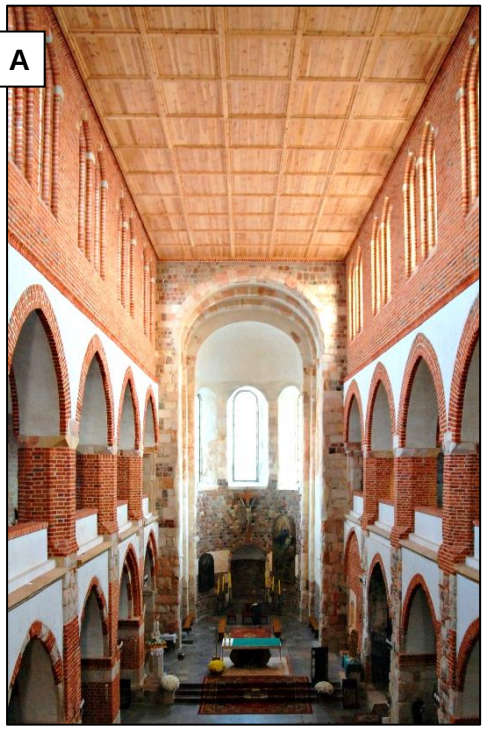
Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Budowanie dużych witraży stało się możliwe w wyniku rozwoju produkcji szkła płaskiego białego bądź bezbarwnego, który doprowadził do perfekcji technikę znaną już przez Rzymian. Ta innowacja idealnie pasowała do religijnej zasady, w myśl której Bóg to światło. W katedrze, której strzelistość symbolizowała pragnienie wzniesienia się ku niebiosom, światło filtrowane przez witraże potrafiło przedrzeć się przez mrok ziemski, dzięki czemu umożliwiało ludziom zachwyt nad wymiarem pozaziemskim. Zastosowanie ostrołuku stało się sposobem zaoszczędzenia na drewnie, które było potrzebne do prowizorycznych konstrukcji.

Na podstawie: *Tajemnicze katedry*, red. A. Cerinotti, Warszawa 2009, s. 29–30.

Źródło 2. Fotografie wnętrz kościołów

A

B

Na podstawie: www.upload.wikimedia.org

Rozstrzygnij, która z zaprezentowanych fotografii – A czy B – przedstawia wnętrze kościoła charakterystycznego dla stylu opisanego w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, podając nazwę stylu oraz jedną jego cechę widoczną na fotografii.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

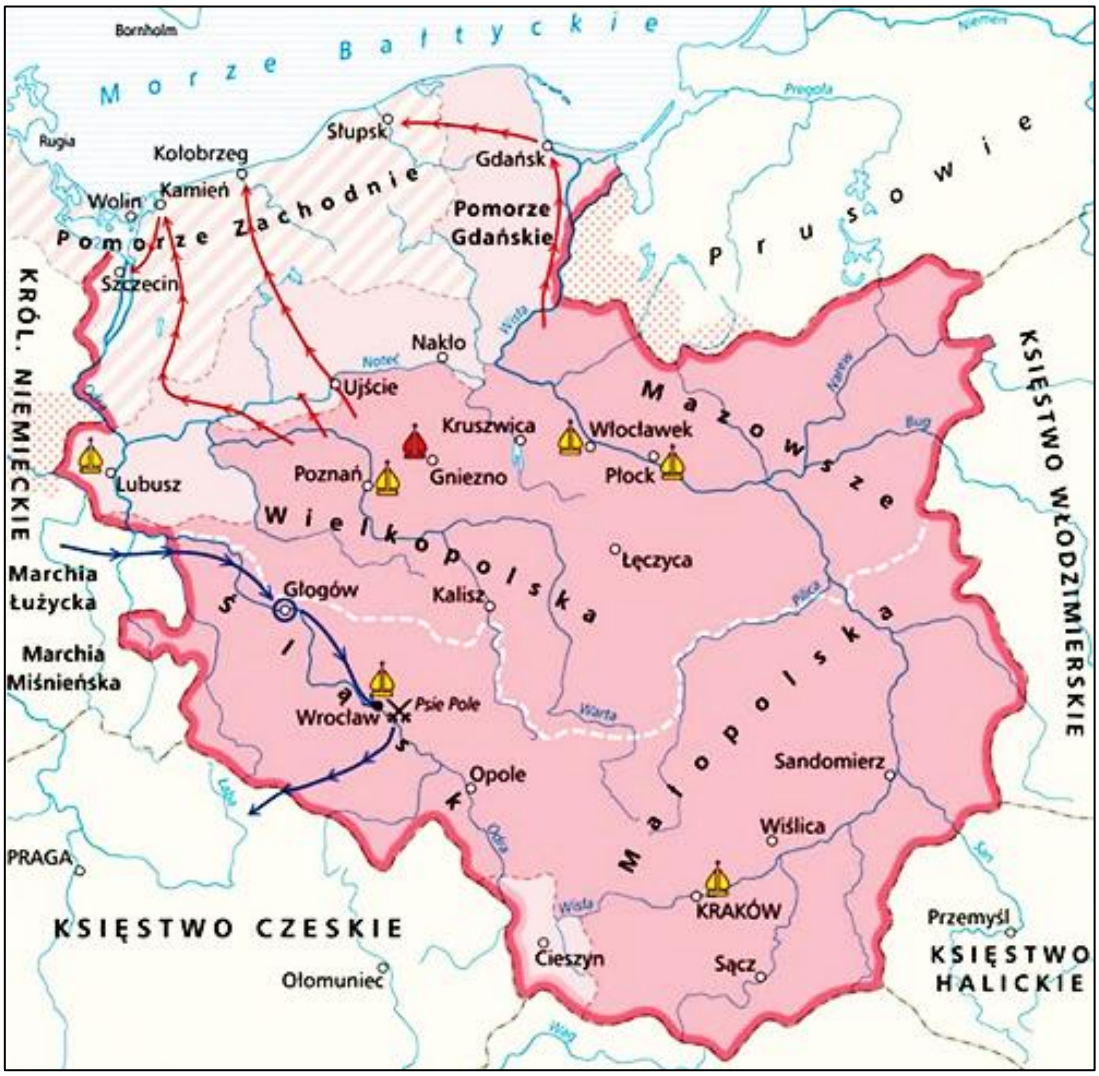
.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–1)

Mapa

Na podstawie: www.wlaczpolskie.pl

Rozstrzygnij, czy mapa ilustruje sytuację polityczną w Polsce za panowania Bolesława Śmiałego, czy – za panowania Bolesława Krzywoustego. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z mapy.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

Przywilej lokacyjny miasta Lublina z 1317 roku

My, Władysław, z łaski Boga książę Krakowa, […] dziedzic Królestwa Polskiego wiadomym wszystkim czynimy, obecnym i przyszłym […], że mężowi Maciejowi, […] naszemu wielkorządcy i wiernemu słudze,[…] w mieście naszym Lublinie, […] wieczyście dajemy, przekazujemy i nadajemy wójtostwo jemu [Maciejowi] i jego prawemu potomstwu prawem dziedziczenia, dodając wolny [każdy] szósty łan spośród łanów miejskich, co trzeci denar [wpływający] z kar sądowych i z wszystkimi jatkami, karczmami, […]. Wszystko to razem i pojedynczo tenże wójt posiadał będzie swobodnie, bez żadnej opłaty nam stąd uiszczonej. […] [W]ymienionych już mieszczan we wszystkich sprawach karnych, […] będzie sądził we wszystkich przypadkach wójt.

Na podstawie: www.teatrnn.pl

Uzasadnij, że w tekście przedstawiono zasady lokacji na prawie niemieckim.

.....

…….....

.....

…….....

Zadanie 10. (0–1)

Mapa Królestwa Polskiego

Na podstawie: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 1995, s. 210.

Rozstrzygnij, czy na mapie ukazano granice państwa polskiego w roku śmierci Władysława Łokietka. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści mapy.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

W latach 1520–1521 sejmy bydgoski i toruński ustaliły odgórnie wymiar pańszczyzny na jeden dzień w tygodniu od łanu ziemi chłopskiej. Stopniowo w XVI w. zaczęła dominować pańszczyzna tygodniowa, czyli określona liczba dni do przepracowania w tygodniu. W drugiej połowie tego stulecia zdarzały się przypadki, kiedy chłopi byli zobowiązani do przepracowania 4 dni w tygodniu na pańskich polach.

Na podstawie: F. Kiryk, *Wielka Historia Polski 1506–1586*, Kraków 1999, s. 162–163.

Źródło 2. Fragment aktu prawnego

Postanawiamy, że mieszczanie i plebs na przyszłość, zgodnie z dawnym zakazem dóbr ziemskich dziedzicznych nie mają kupować […]. Dobra zaś, które mieszczanie do tego czasu posiadali i posiadają, mogą zachować na przeciąg 4 lat; owe zaś dobra powinni sprzedać według własnej woli komukolwiek ze stanu szlacheckiego pod groźbą ich utraty.

Wiek XVI–XVIII w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 86.

Wyjaśnij wpływ przedstawionych w źródłach 1. i 2. regulacji prawnych na rozwój gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0–1)

Fragment kroniki z epoki

Starodawnym zwyczajem zwoływana jest szlachta na wojnę przez rozesłanie po wszystkich starostwach listów z pieczęcią królewską. [...] Rusza każdy z domu, dążąc na zjazd swojego województwa, zapowiedziany w określonym miejscu i na określony dzień. Stąd następnie pod władzą i dowództwem wojewody, wszyscy – każdy ze swym kasztelanem – wyruszają w porządku wojskowym na wyznaczone przez króla miejsce.

M. Kromer, *Polska czyli o położeniu ludności* […], oprac. R. Marchwiński, Olsztyn 1984, s. 183.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę formy organizacji siły zbrojnej, o której to formie mowa w tekście.

.....

Zadanie 13. (0–1)

Fragment opracowania historycznego

We Francji za najważniejszą postać należałoby uznać Jeana Baptiste'a Colberta. Colbert był ministrem i doradcą Ludwika XIV. Sama monarchia obciążała jednak politykę tego ministra, ponieważ wymuszała fiskalizm, który miał na celu zadbanie o realizację żywotnych potrzeb monarchy. Jako kierujący polityką Francji, opowiadał się za odgrodzeniem jej barierą celną do momentu, kiedy rodzima gospodarka stanie się konkurencyjna.

Na podstawie: www.kronikidziejow.pl

Rozstrzygnij, czy polityka scharakteryzowana w tekście była zgodna z założeniami liberalizmu gospodarczego. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do wiedzy własnej i do informacji z tekstu.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–1)

Fotografie mebli

A

B

Na podstawie: www.mnki.pl; www.hallwylskamuseet.se

Rozstrzygnij, która fotografia – A czy B – przedstawia mebel wykonany w stylu rokoko. Odpowiedź uzasadnij, podając jedną cechę tego stylu widoczną na fotografii.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)

Źródło 1. Fragment traktatu z epoki

Wszelka władza pochodzi od Boga [...]. Monarchowie działają przeto jako sługi Boga i Jego zastępcy na ziemi [...]. Przez nich wykonywa On swą władzę. […] Monarcha nie potrzebuje przed nikim zdawać sprawy ze swych rozporządzeń [...]. Nad wyrok monarchy nie masz wyroku wyższego [...]. Monarchy należy przeto słuchać jak sprawiedliwości samej [...]. Z tego wynika, że kto nie jest posłusznym monarsze, nie może być odsyłany do innego trybunału, lecz nieodwołalnie skazanym jest na śmierć, jako mąciciel pokoju i wróg społeczeństwa.

Wiek XVI–XVIII w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 318–319.

Źródło 2. Fragment traktatu z epoki

Gdzie w jednej osobie lub w jednym ciele urzędowym władza prawodawcza łączy się z władzą wykonawczą, tam nie masz wolności, albowiem istnieje obawa, że ten sam monarcha lub ten sam senat stanowić będzie prawa tyrańskie, by je wykonywać po tyrańsku. Nie masz również wolności, skoro władza sądownicza nie jest oddzielną od władzy prawodawczej i wykonawczej. Jeśli złączona jest z władzą prawodawczą, powstaje samowolność w stosunku do życia i wolności obywatela, albowiem sędzia będzie zarazem prawodawcą. Jeśli jest złączona z władzą wykonawczą, sędzia posiadać będzie siłę ujarzmiciela.

Teksty do nauki historii w szkole średniej, red. B. Baranowski, z. 21, Warszawa 1966, s. 16.

Rozstrzygnij, które źródło prezentuje monteskiuszowską koncepcję władzy. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

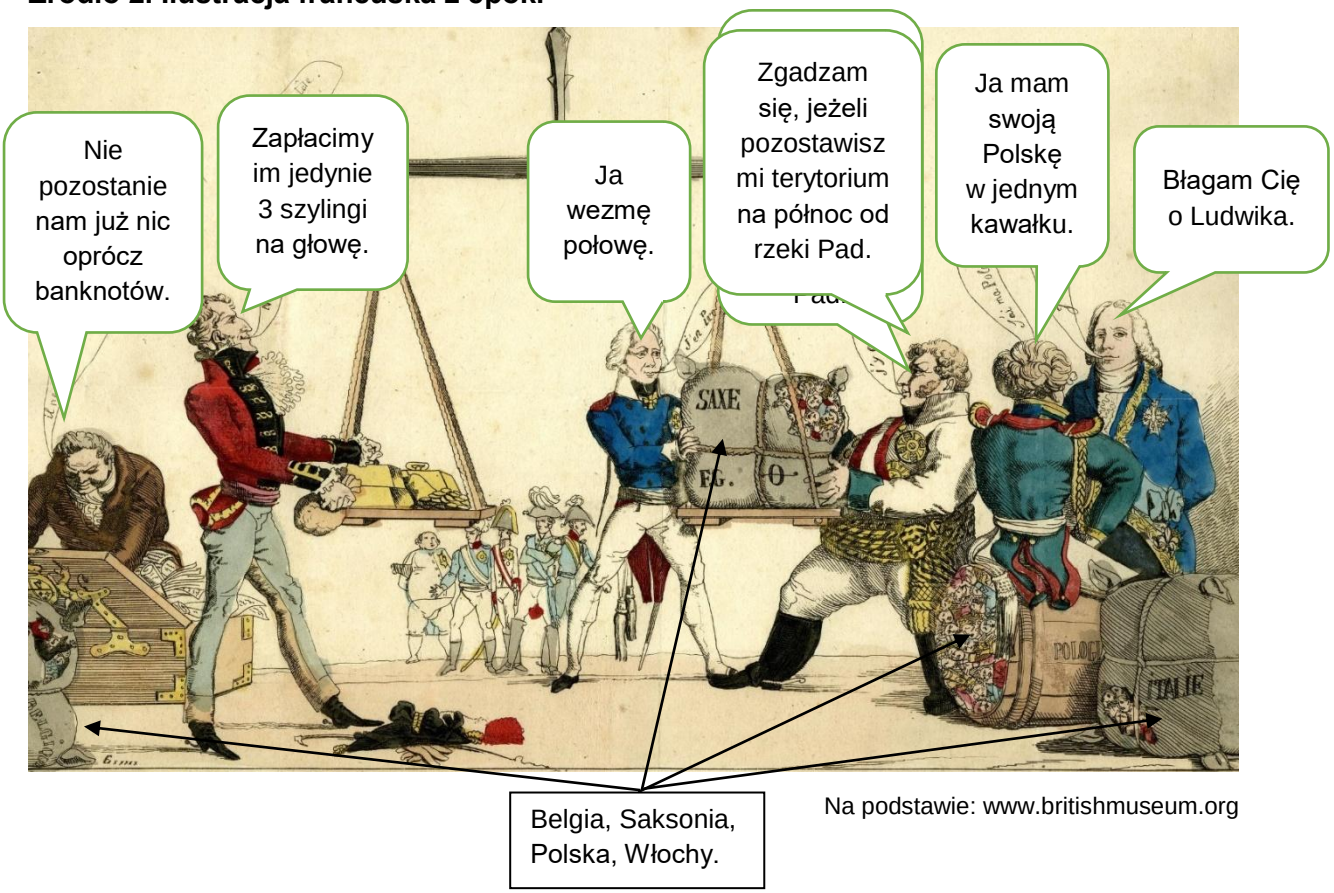
Zadanie 16. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Natomiast w pałacach i budynkach rządowych toczyły się zakulisowe, często dramatyczne rozmowy polityków i monarchów o kształcie Europy, które o włos nie doprowadziły do wojny między dotychczasowymi zwycięzcami o podział zdobyczy. Monarchowie, politycy i dyplomaci pracowali bardzo intensywnie i wydajnie, zastanawiając się, co zrobić z ponapoleońskim spadkiem, jak sprawić, by już nigdy interesy koronowanych głów w przyszłości nie doznały uszczerbku. Z zaaprobowanych przez kongres celów była zadowolona Wielka Brytania. Satysfakcji nie kryli również byli monarchowie, potępiający zasadę suwerenności ludu, wedle której o władzy decyduje naród. Uznali, że legitymację do jej sprawowania mają jedynie przedstawiciele „*wielkiej i solidarnej rodziny błękitnej krwi*".

Na podstawie: A. Chwalba, *Historia powszechna. Wiek XIX*, Warszawa 2008, s. 263–264.

Źródło 2. Ilustracja francuska z epoki

Na podstawie: www.britishmuseum.org

Uzasadnij, że w obu źródłach zawarto podobną charakterystykę postaw *byłych monarchów*.

.....

.....

.....

.....

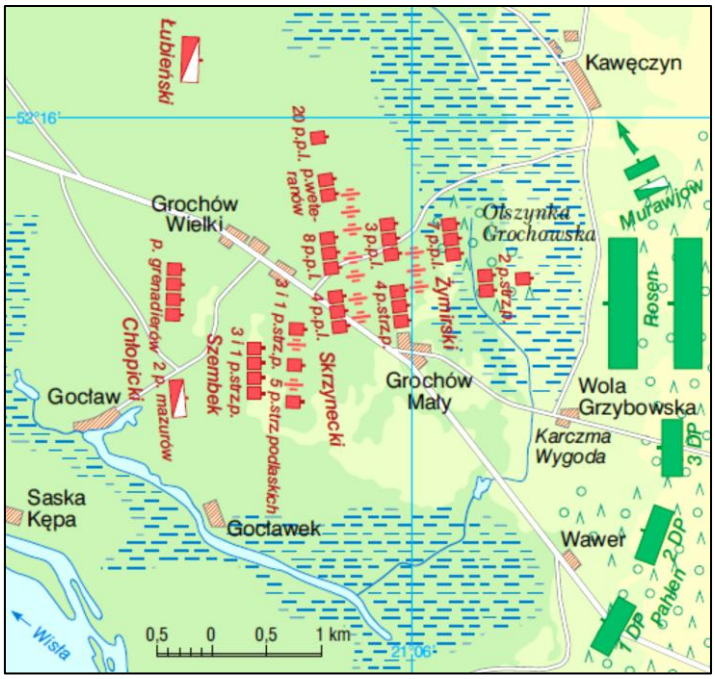
Zadanie 17.

Źródło 1. Słowa przypisywane Aleksandrowi Wielopolskiemu

Dla Polaków można coś dobrego zrobić, ale z Polakami – nigdy.

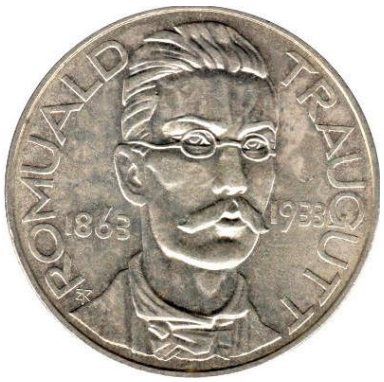
Na podstawie: A. Radziwiłł, W. Roszkowski, *Historia 1789–1871*, Warszawa 1997, s. 399.

Źródło 2. Plan bitwy

Atlas historyczny, red. I. Hajkiewicz, Warszawa 2008, s. 85.

Źródło 2. Moneta okolicznościowa z 1933 roku

Na podstawie: www.pl.wikipedia.org

Zadanie 17.1. (0–1)

Wyjaśnij słowa Aleksandra Wielopolskiego w kontekście jego aktywności politycznej w Królestwie Polskim.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy źródła 2. i 3. odnoszą się do tego samego powstania. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

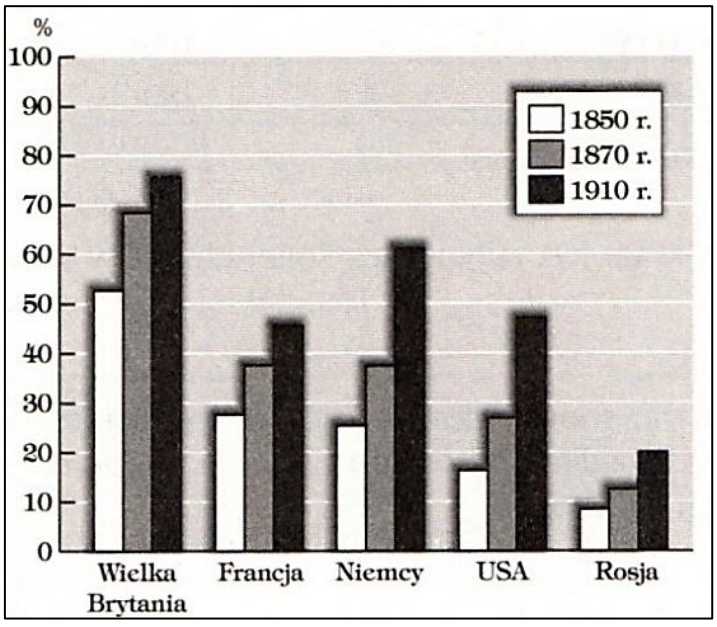
Zadanie 17.3. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Postać upamiętniona na monecie ze źródła 3. była przedstawicielem Wielkiej Emigracji.	**P**	**F**
Mapa ilustruje konsekwencje polityki autora słów przywołanych w źródle 1.	**P**	**F**

Zadanie 18.

Wykres. Ludność miejska w wybranych krajach (odsetek ogółu ludności)

Na podstawie: E. Lenart, Z. Morawski, A. Żuberek, *Historia w tekstach źródłowych* […], Warszawa 2004, s. 54.

Zadanie 18.1. (0–1)

Podaj nazwę procesu zilustrowanego na wykresie.

.....

Zadanie 18.2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W połowie XIX wieku co drugi mieszkaniec Stanów Zjednoczonych mieszkał w mieście.	**P**	**F**
Po zjednoczeniu Niemiec udział mieszkańców niemieckich miast w ogólnej liczbie ludności wzrósł o ponad 50%.	**P**	**F**

Zadanie 19. (0–1)

Źródło 1. Fragment dokumentu z epoki

§13. Kto poza obrębem zabudowanej miejscowości zamierza wznieść bądź urządzić budynek mieszkalny, winien posiadać pozwolenie osiedleńcze, wydawane przez wydział powiatowy, w obrębie zaś miasta przez miejscowe władze policyjne.

Na podstawie: G. Chomicki, L. Śliwa, *Wiek XIX. Teksty źródłowe*, Kraków 2021, s. 235.

Źródło 2. Fotografia z epoki

Na podstawie: www.pl.wikipedia.org

Rozstrzygnij, czy fotografia została wykonana przed wprowadzeniem przepisów przedstawionych w źródle 1., czy po ich wprowadzeniu Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 20. (0–1)

Fragment przemówienia

Żołnierze! Spotkał was ten zaszczyt niezmierny, że pierwsi pójdziecie do Królestwa i przestąpicie granicę rosyjskiego zaboru, jako czołowa kolumna wojska polskiego idącego walczyć za oswobodzenie ojczyzny. Patrzę na was, jako na kadry, z których rozwinąć się ma przyszła armia polska, i pozdrawiam was, jako pierwszą kadrową kompanię.

Na podstawie: www.dzieje.pl

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zacytowane przemówienie zostało wygłoszone w roku

A. wybuchu I wojny światowej.

B. ogłoszenia tzw. aktu 5 listopada.

C. rewolucji bolszewickiej w Rosji.

D. zakończenia I wojny światowej.

Zadanie 21. (0–2)

Fragmenty dzienników

Fragment dziennika A: Życie toczy się z trudnym do uwierzenia pośpiechem. Wczoraj Wilhelm II abdykował. W Niemczech rewolucja żołniersko-robotnicza na wzór rosyjski wybuchła. U nas utworzono Rząd Tymczasowy Republiki Polskiej. O jedno tylko modlę się, by gdy ustąpi on miejsca, nie było to na rzecz bolszewizmu i bandytyzmu.

Fragment dziennika B: Żyję o tym czasie, gdy każdy dzień jest stronicą historii. Inaczej mówiąc: denerwuję się polityką. Czytam historie dawnych rewolucji i wojen. Jest dla mnie to wszystko straszliwie ciekawe, rozumiem znaczenie słów, widzę już, jak wygląda rzeczywistość. – Ale cieszyć się, że w Rosji rządzi lud, że rozpadła się Austria, że zanikają Niemcy, że demokratyzuje się świat, że „walą się najsilniejsze twierdze reakcji" – oto co mi jest trudne. Wczoraj znajomy powiedział o powrocie Piłsudskiego i swojej nominacji.

Na podstawie: A. Garlicki, *Historia 1815–1939* […], Warszawa 2003, s. 317–320.

Uzasadnij, że oba fragmenty dzienników dotyczą wydarzeń z listopada 1918 roku. Odpowiedź uzasadnij, podając dwa argumenty: jeden odnoszący się do sytuacji na ziemiach polskich, a drugi – do sytuacji w Europie.

Sytuacja na ziemiach polskich: .....

.....

…….....

…….....

Sytuacja w Europie: .....

.....

…….....

…….....

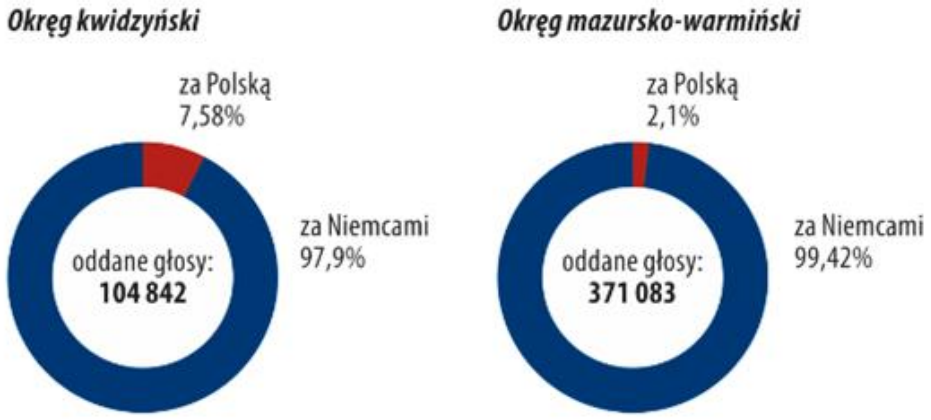
Zadanie 22. (0–1)

Źródło 1. Plakat propagandowy z okresu plebiscytu

Na podstawie: www.polona.pl

Źródło 2. Wyniki głosowania w okręgach plebiscytowych

Na podstawie: www.atlas2022.uw.edu.pl

Rozstrzygnij, czy źródła 1. i 2. dotyczą tego samego plebiscytu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

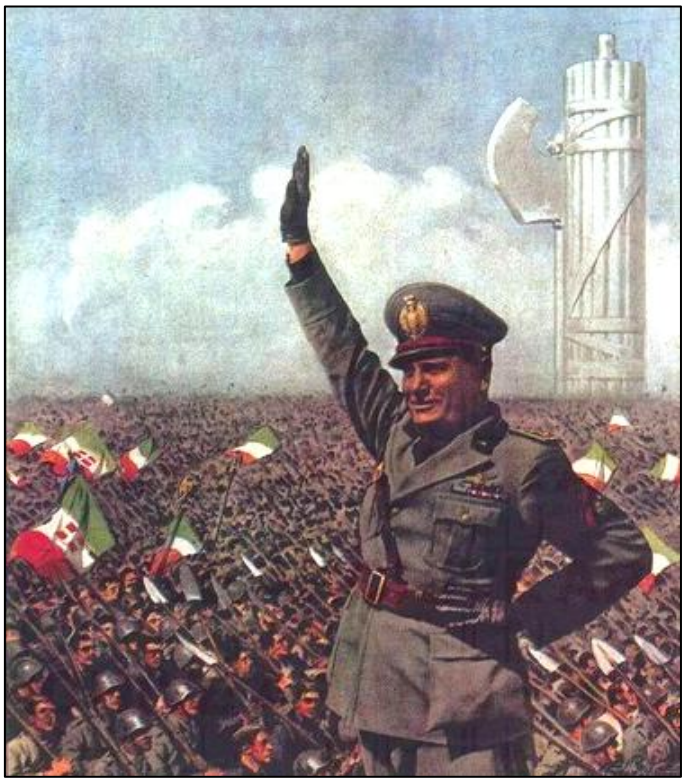
.....

.....

.....

Zadanie 23. (0–2)

Strona tytułowa czasopisma

Na podstawie: www.upload.wikimedia.org

Uzasadnij tezę, że faszyzm włoski nawiązywał symboliką do starożytnego Rzymu. W odpowiedzi uwzględnij interpretację dwóch elementów graficznych widocznych na ilustracji.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 24.

Plakat z okresu II wojny światowej

Na podstawie: www.mhik.kielce.eu

Zadanie 24.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy plakat jest wytworem alianckiej propagandy. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do jego treści.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 24.2. (0–1)

Podaj nazwisko polskiego generała – głównego dowódcy polskich oddziałów podczas bitwy, do której nawiązuje plakat.

.....

Zadanie 25. (0–2)

Źródło 1. Opinia Władysława Bartoszewskiego

Powstanie we wszystkim tym, co wzniosłe i piękne, i z tym wszystkim, co było też ludzką słabością i małością, odgrywa ważną rolę na drodze do odzyskania i utrwalenia niepodległości Polski, a co najmniej w utrwaleniu pojęć o niepodległości, stałych dążeń narodowych, pojęć o suwerenności i stałych dążeń w tym zakresie. Wydaje mi się, że jako historykowi tego okresu, a nie – jako uczestnikowi, który nie był wtedy tego świadom, będąc tylko jednym z dziesiątków tysięcy spełniających swój obowiązek codzienny, że dziś jeszcze nie umiemy w pełni ocenić, jak wielkie jest znaczenie powstania warszawskiego dla ugruntowania pojęć o niepodległości i tęsknoty do niepodległości.

Na podstawie: www.zpe.gov.pl

Źródło 2. Wspomnienia Andrzeja Danysza

Na miejsce koncentracji przybyłem nie bez trudności ok. 16.00. Wyczuwało się atmosferę podniecenia, niepewności i zdenerwowania. W miejscu zgrupowania, które stanowiły dość duże hale produkcyjne, doznałem szoku. Zgromadziło się tam bowiem kilkudziesięciu „kandydatów" na powstańców, przy czym większość z nich była bez broni. Ostatecznie na 65 ludzi – żołnierzy, sanitariuszek i łączniczek – były 3 pistolety maszynowe i kilka pistoletów ręcznych. Byłem już doświadczonym żołnierzem i nie mogłem oprzeć się wrażeniu beznadziejności naszej sytuacji. Trzeba pamiętać, że w czasie Powstania Warszawskiego miałem już dwadzieścia lat. Miałem inne podejście niż moi, z reguły młodsi, koledzy. Mój stosunek do Powstania był krytyczny. Raczej nie wierzyłem w to, żeby Powstanie się udało. I to była moja największa tragedia, jeżeli mogę tak powiedzieć. Uczestniczyć w akcji, podejrzewając, że ona musi zakończyć się klęską, a równocześnie mając świadomość, że muszę brać w tym udział. To jest coś wyjątkowo tragicznego.

Na podstawie: www.sppw1944.org

Porównaj opinie na temat powstania warszawskiego zaprezentowane w źródłach 1. i 2. – podaj jedno podobieństwo i jedną różnicę między tymi opiniami.

Podobieństwo:

.....

.....

.....

.....

Różnica:

.....

.....

.....

.....

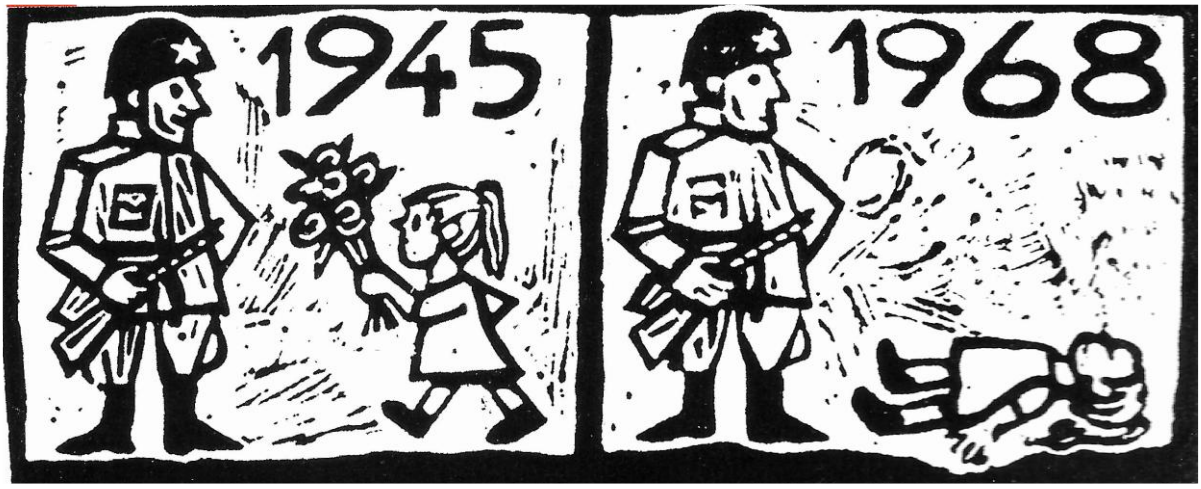
Zadanie 26.

Źródło 1. Fragment przemówienia przywódcy ZSRR

Jeżeli realna stała się groźba przekształcenia partii komunistycznej Czechosłowacji w jakąś inną organizację – w partię socjaldemokratyczną czy drobnoburżuazyjną – to to już godzi w interesy nie tylko komunistów czechosłowackich, nie tylko narodu czechosłowackiego, ale godzi w interesy całego systemu socjalistycznego, całego ruchu komunistycznego.

Na podstawie: www.dzieje.pl

Źródło 2. Plakat na murze w Pradze

B. Binoist, *Histoire*, Paryż 2004, s. 183.

Zadanie 26.1. (0–1)

Wyjaśnij związek między treścią przemówienia zacytowanego w źródle 1. A wydarzeniami skomentowanymi na plakacie ze źródła 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 26.2. (0–1)

Podaj nazwisko polityka, który wygłosił przemówienie zacytowane w źródle 1.

.....

Zadanie 27. (0–1)

Plakat wyborczy z 1947 roku

Na podstawie: www.ipn.gov.pl

Rozstrzygnij, czy plakat powstał w kręgu zwolenników Stanisława Mikołajczyka. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści tego plakatu.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 28. (0–1)

Fotografie z okresu PRL

A

B

Na podstawie: www.polskiemiesiace.ipn.gov.pl

Rozstrzygnij, która fotografia – A czy B – dokumentuje wydarzenia z marca 1968 r. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści wybranej fotografii.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 29. (0–12)

Zadanie zawiera pięć tematów. Wybierz jeden z nich do opracowania.

1. Porównaj ustrój polityczny demokratycznych Aten i republikańskiego Rzymu.

2. Scharakteryzuj stosunki Polski z Zakonem Krzyżackim w XV wieku. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 28–29).

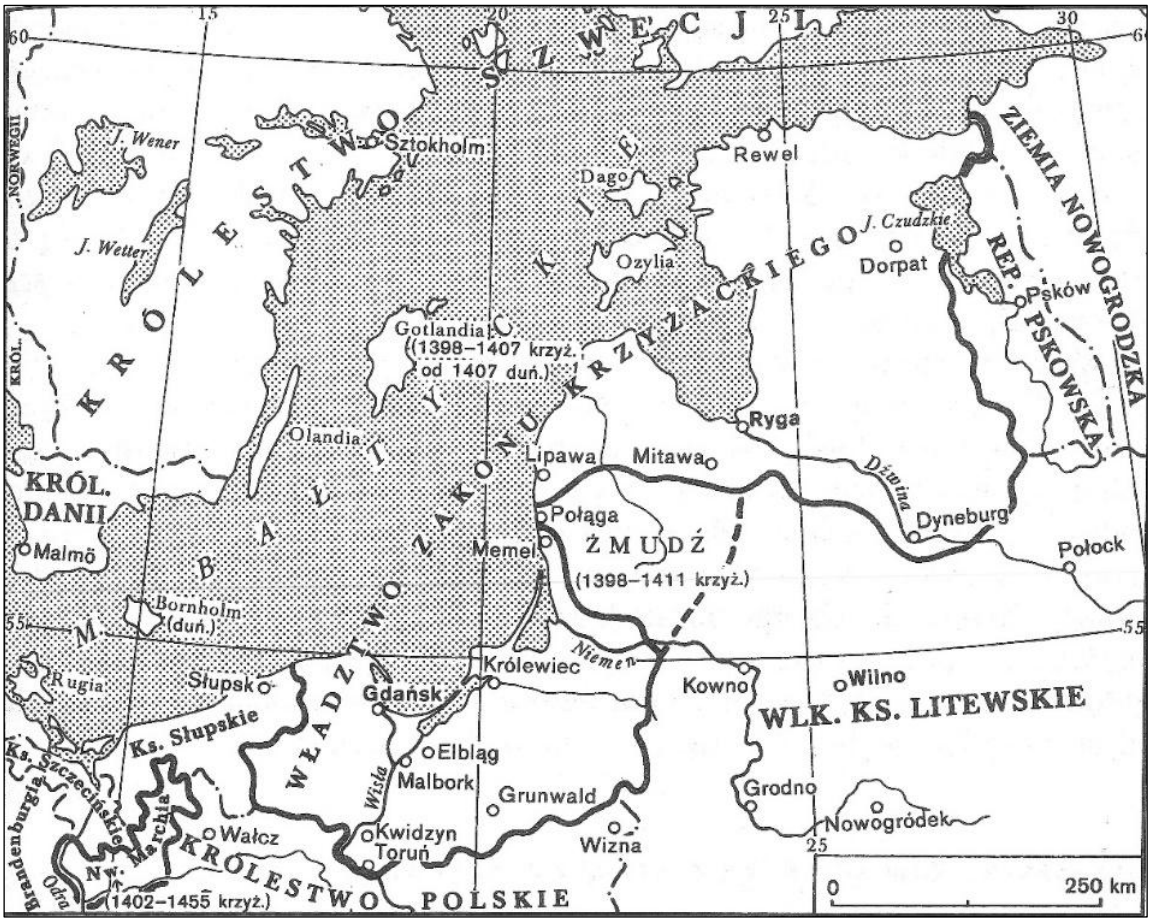
3. Uzasadnij, że słusznie okres panowania dwóch ostatnich Jagiellonów na tronie polskim nazwano złotym wiekiem kultury polskiej.

4. Scharakteryzuj i oceń znaczenie pracy organicznej dla zachowania tożsamości narodowej Polaków w XIX wieku.

5. Scharakteryzuj politykę USA za prezydentury H. Trumana i oceń jej wpływ na genezę zimnej wojny w latach 1945–1952. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 30–31).

Materiały źródłowe do tematu 2.

Źródło A. Rozwój państwa krzyżackiego

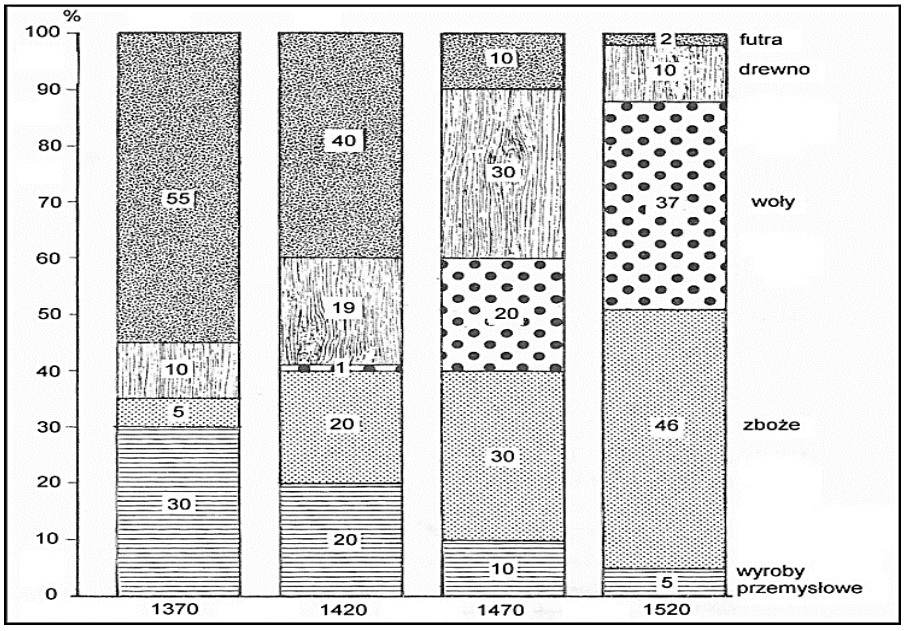
T. Manteuffel, *Historia powszechna. Średniowiecze*, Warszawa 2007, s. 341.

Źródło B. Królestwo Polskie w II poł. XV wieku

Na podstawie: T. Jurek, E. Kizik, *Historia Polski do 1572*, Warszawa 2013, s. 424.

Źródło C. Wykres. Struktura wywozu z Polski głównych towarów w latach 1370–1520

H. Samsonowicz, J. Tazbir, T. Łepkowski, T. Nałęcz, *Polska. Losy państwa i narodu* […], Warszawa 2003, s. 125.

Materiały źródłowe do tematu 5.

Źródło A. Tabela. Pomoc USA dla Europy w latach 1948–1954 (w mln dolarów)

Kraj	Ogółem	w %
Austria	726,1	5
Belgia i Luksemburg	556,5	3,8
Dania	278,9	1,9
Francja	3 103,8	21
RFN	1 472,6	10
Grecja	773,9	5,2
Islandia	34,6	0,2
Irlandia	146,2	1,0
Włochy	1 577,8	10,7
Holandia	980,1	6,6
Norwegia	274,7	1,9
Portugalia	49,8	0,3
Szwecja	106,8	0,7
Turcja	277,5	1,9
Wielka Brytania	3 585,6	24,3

Na podstawie: *Wiek XX.* […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1998, s. 311.

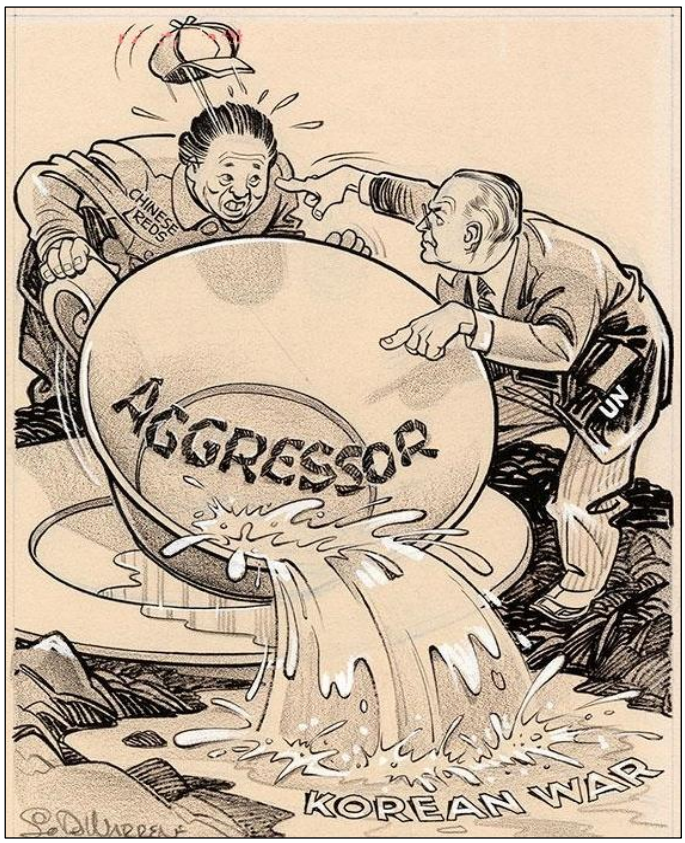
Źródło B. Traktat północnoatlantycki z 4 kwietnia 1949 roku [fragment]

Strony zgadzają się, że zbrojna napaść na jedną lub więcej z nich w Europie lub Ameryce Północnej będzie uznana za napaść przeciwko nim wszystkim i dlatego zgadzają się, że jeżeli taka zbrojna napaść nastąpi, to każda z nich, w ramach wykonywania prawa do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony, uznanego na mocy artykułu 51 Karty Narodów Zjednoczonych, udzieli pomocy Stronie lub Stronom napadniętym, podejmując niezwłocznie, samodzielnie jak i w porozumieniu z innymi Stronami, działania, jakie uzna za konieczne, łącznie z użyciem siły zbrojnej, w celu przywrócenia i utrzymania bezpieczeństwa obszaru północnoatlantyckiego.

O każdej takiej zbrojnej napaści i o wszystkich podjętych w jej wyniku środkach zostanie bezzwłocznie powiadomiona Rada Bezpieczeństwa. Środki takie zostaną zaniechane, gdy tylko Rada Bezpieczeństwa podejmie działania konieczne do przywrócenia i utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Na podstawie: www.isap.sejm.gov.pl

Źródło C. Karykatura z 1951 roku

Tłumaczenie: chinese reds – chińscy czerwoni; korean war – wojna koreańska

Na podstawie: www.hti.osu.edu

WYPRACOWANIE

na temat nr ……..

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2015

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2015

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2015